kunst werk!

Culturele Voorzieningen in de Liemers

het musiater
de bibliotheek
liemers museum
muziekschool
educatie

Jaarverslag 2020

Inhoud

Voorwoord	2
Algemeen intro	3
LAB12 & Liemers Cultuurpunt Het Element	4
Liemers Museum	6
Raad van toezicht en Organisatie	7
Kunstwerk! in cijfers	8
Gemeente Zevenaar	10
Gemeente Duiven	12
Gemeente Westervoort	13
Gemeente Montferland	14
Vooruitblik	15

Voorwoord

Het jaar 2020 begon heel goed. Vier jaar na de fusie en met de eerste succesvolle activiteiten in de Turmac Cultuurfabriek bestendigden we de organisatie. Er was sprake van meer samenwerking, zowel met interne als externe partners. Tot 12 maart, toen veranderde de situatie vanwege het coronavirus. De eerste lockdown deed zijn intrede: alle vaste structuren waren weg, maar vrij snel herpakten we onszelf. Protocollen werden bestudeerd, ontsmettingsmiddelen en bewegwijzering werden aangeschaft en de 1,5 meterafstand werd geïntroduceerd. En nog belangrijker: de digitale weg werd gevonden. We begonnen met online muzieklessen, de afhaalbibliotheek werd bedacht en overleggen gingen via Teams of Zoom. Gelukkig waren we er helemaal op ingericht. Voor theater, groepslessen, de horeca, verhuringen, schoolactiviteiten en cursussen was het een lastiger verhaal. Dit stond letterlijk stil. Maar we hebben meebewogen op de golven. Samen met bijna 300 medewerkers zijn we steeds meer Kunstwerkers! en staan we midden in de Liemerse maatschappij. Het was een bijzonder jaar, maar we hebben ons van alle kanten flexibel opgesteld en zijn daardoor weerbaarder geworden. En dankzij de welwillendheid van bezoekers, de gemeenten en de coronasteun zien we de toekomst vol vertrouwen tegemoet.

Veel leesplezier!

Bert Frölich, directeur bestuurder Kunstwerk!

De coronacrisis bepaalde een groot deel van onze uitvoering, maar er is wel vooruitgang geboekt. In 2020 zijn we een intern traject gestart om tot een nieuw meerjarenbeleidsplan te komen. Vier jaar na de fusie stellen we vast dat we inhoudelijk flinke stappen hebben gezet. Alle onderdelen van Kunstwerk! zijn verhuisd naar de Turmac Cultuurfabriek. Dit biedt ruimte voor verdere ontwikkeling. Verbinding is onze kernwaarde; we zoeken naar verbeterde interne processen en versterken onze samenwerkingsverbanden, waarbij we aansluiten op de maatschappelijke vraag. Met onze veelzijdigheid aan producten en diensten kunnen wij een oplossing bieden voor sociale vraagstukken, zoals het vergroten van (digi)taalvaardigheid.

Het is belangrijk dat onze mogelijkheden en meerjarenbeleid aansluiten op de vragen en behoeftes van de gemeenten. Ook dat traject is gestart in 2020. Het is mooi om met elkaar tot constructieve afspraken en resultaten te komen. Een culturele voorziening als Kunstwerk! is van betekenis op het gebied van educatie, behoud en beheer van het Liemerse cultureel erfgoed, persoonlijke ontwikkeling, vergroten van creativiteit en innovatie. Dat vertaalt zich in de opnieuw geformuleerde missie:

Missie

Kunstwerk! is ervan overtuigd dat persoonlijke ontwikkeling van essentieel belang is voor ieder individu en daarmee voor de samenleving.
Kunstwerk! prikkelt mensen om zich te ontplooien en biedt daartoe iedereen de gelegenheid om kennis op te doen, te delen, anderen te ontmoeten en geïnspireerd te raken. Zo leveren we een essentiële bijdrage aan de persoonlijke ontwikkeling en de (kennis)samenleving.
Kunstwerk! is er voor iedereen, ongeacht voropleiding of achtergrond en biedt inspirerende en diverse mogelijkheden voor een ieder die zich wil ontwikkelen en ontspannen.

De wendbaarheid en flexibiliteit heeft zich in 2020 ook getoond. Door corona en de gevraagde maatregelen moesten we op zoek naar oplossingen om onze doelen zo veel mogelijk te verwezenlijken. We hebben voortdurend gekeken naar wat wél kon.

Voor de bibliotheek resulteerde dat in het opzetten van een zogenaamde afhaalbibliotheek. De muziekdocenten gingen over tot online lessen. Niet ideaal, maar er was zo wel iedere week contact met de leerlingen. We hebben online voorstellingen opgezet voor het theater en met een beperkt publiek konden we twee keer per avond voorstellingen tonen. Voor de groepslessen en volwassenen educatie is het geven van fysieke lessen belangrijk, maar een aantal cursussen kon ook online gegeven worden. Hoewel we nog volop bezig zijn met de inrichting van het nieuwe museum, werden twee tentoonstellingen getoond. Deze konden bezocht worden binnen tijdsloten.
Conclusie: dat wat kon hebben we gedaan, maar het staat in schril contrast met onze normale activiteiten. Dit heeft ook zijn weerslag gehad op onze financiële situatie. Echter, met de coronasteun zijn we 2020 goed doorgekomen.

De afhaalbibliotheek heeft aangetoond dat de bibliotheek, juist in moeilijke tijden, in een grote behoefte voorziet en ontspanning biedt.

de bibliotheek

Vormgeven en versterken van het culturele klimaat in de Liemers kan alleen door het verduurzamen en uitbreiden van relaties met culturele en maatschappelijke partners. Daarvoor zet Kunstwerk! zich in.

educatie

Dan maar online: de code van de escaperoom "Lodewijk in de Liemers" werd door maar liefst 697 leerlingen van het basisonderwijs gekraakt.

liemers museum

De ruime theaterzaal van Het Musiater is beschikbaar gesteld aan o.a. scholen, koren en muziekonderwijs waardoor zij, ondanks de coronamaatregelen, konden doorgaan met de dingen die ze zo graag doen: leren, ontspannen en ontmoeten.

het musiater

Met de lancering van de spaarkaart 'Zin in Zevenaar' heeft de financiering van muzieklessen in de klas een extra structurele impuls gekregen. Koningin Máxima nam de eerste kaart online in ontvangst.

muziekschool

Het draagvlak van Kunstwerk! in de Liemers is groot. Het aantal steunbetuigingen vanuit bevolking, stakeholders en sponsors, zowel in woorden als daden, was overweldigend!

LAB12 & Liemers Cultuurpunt Het Element

Vanuit de bibliotheek wordt ingezet op een (digi)geletterde samenleving. Dit is de basis voor persoonlijke ontwikkeling en iemands maatschappelijke positie. Het doel van LAB12 is dat mensen kennis maken met nieuwe technieken als robotisering, 3D-printing, Virtual Reality etc. Technieken die steeds meer toegepast worden in het dagelijks leven.

Innovatieproject: LAB12 Kunstwerk!

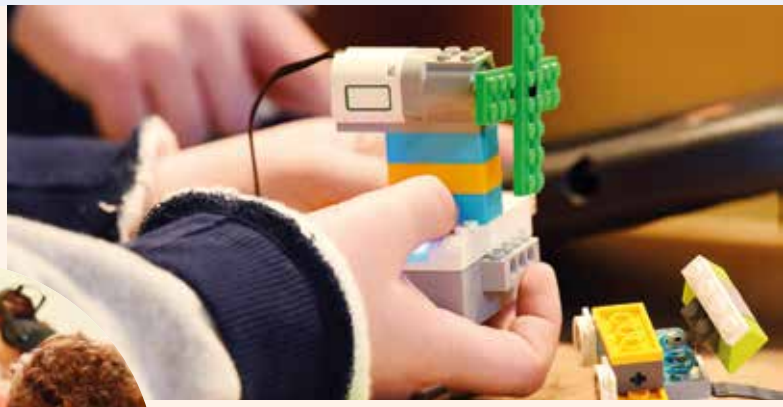
Het project richt zich op technologische ontwikkelingen en de toepassingen hiervan op het dagelijks leven. Bijna elk beroep heeft een digitale component, denk maar aan de robotisering van werkzaamheden.
De verwarmingsmonteur werkt met een app. Natuuractivisten zetten drones in om olifanten te beschermen. Bij de supermarkt vervangen zelfscanners de caissières en de automonteur leest de gegevens van een auto uit door middel van een computer. Er is geen architect die nog werkt met papier en potlood. En als je bij de huisarts of fysiotherapeut komt, worden je lichaamsfuncties digitaal gemeten.

Het gaat bij LAB12 om bewustwording van de mogelijkheden, waardoor mensen kunnen blijven aanhaken bij maatschappelijk relevante ontwikkelingen.

Mede dankzij financiële steun van de gemeenten, Samenwerkende Gelderse Bibliotheken en innovatiefondsen kan Kunstwerk! inspelen op de veranderende samenleving in de digitale wereld.

LAB12

LAB12 is multidisciplinair, mobiel en biedt een werkplek voor diverse doelgroepen. Deelnemers maken kennis met Virtual Reality, Augmented Reality, 3D-programmeren/ printen, hologrammen, nieuwe media en robotisering.
Wij leven in een tijd waarin technologie de wereld om ons heen razendsnel verandert. Dit heeft een enorme impact op de manier waarop we samen leven, leren en werken.

Digitaal experimenteren in LAB 12: Spelen met robots, Bouw mee in 3D, Ontwerp je eigen robot, Breng de wereld tot leven, Maak je eigen film en Creëer je eigen sound.

In LAB12 kunnen kinderen experimenteren met robots en andere digitale middelen. Spelenderwijs leren ze meer over programmeren en de digitale wereld. Intussen verbeteren ze andere vaardigheden, zoals taal en rekenen. Ze ontwikkelen competenties, zoals probleemoplossend vermogen en samenwerken. Voor elke leeftijd is er spannend speelgoed.

Het Element

Het was een bewogen en onrustig jaar waarin we onszelf en ons werk opnieuw moesten uitvinden. Mooie plannen konden niet worden uitgevoerd of het moest anders dan bedacht. Gelukkig konden we ook veel dingen wél uitvoeren.

Gerealiseerd in 2020

- Cultuurmenu thema Musea en Erfgoed;
- Cultuurconvenant Westervoort;
- Doorlopende kunst- en cultuurlijn en naschoolse activiteiten door de cultuurcoördinatoren van Duiven, Montferland, het VO en de projectcoördinator van Innerwaard/Zonnekinderen;
- Scholen zijn begeleid in CMK-trajecten;
- Sjors Creatief en Actief;
- In samenwerking met Het Liemers Museum en de Liemerse Ambassade is het kunsteducatieproject Ontwerp de Liemerse vlag opgezet en uitgevoerd;
- In samenwerking met de ICC'er van de Tragellijn is een start gemaakt om een online platform op te zetten voor de scholen van Liemers Novum m.b.t. kennisdeling op het gebied van kunst- en cultuureducatie;
- Opstart muziekproject met muziekvereniging OBK;

het element

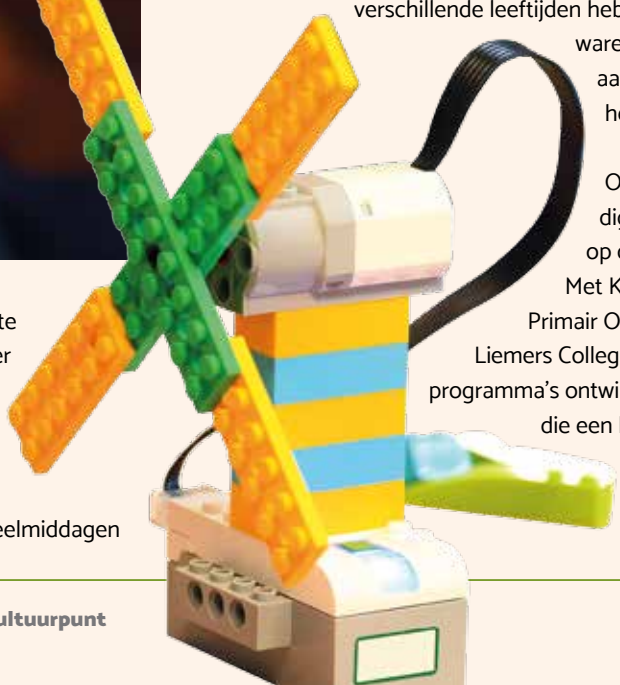
Omroep Gelderland op bezoek bij Kunstwerk! Zomert door!

- Op schoolniveau zijn (fysiek en online) kunst- en cultuuractiviteiten bemiddeld.
- Het succesvolle Kunstwerk! Zomert door! is opgezet en uitgevoerd in samenwerking met Het Element, Kunstwerk! en andere partners in de Turmac Cultuurfabriek. Een zomerprogramma voor jong en oud om na de eerste lockdown een stukje ontspanning, positiviteit en verbinding te bieden;

Meervoudig Verantwoorden

Vanuit de gemeenten geven wij invulling aan de verschillende opdrachten. Op initiatief van de gemeenten is de methodiek 'Meervoudig Verantwoorden' van Edwin van der Zalm geïntroduceerd. Hiermee hebben we een middel om de resultaten beter te monitoren en te rapporteren. Dit doen we door nog meer te sturen op doelen, beschikbare middelen en de bereikte effecten. Op bepaalde onderdelen deden we dat al, maar deze methodiek introduceren we nu organisatiebreed. Hiermee willen we toekomstige activiteiten toetsen aan het vastgestelde beleidsplan en aan de opdracht van de gemeenten. Dit dwingt ons ook om kritisch te blijven kijken naar ons eigen werk en waar noodzakelijk nog duidelijker keuzes te maken. Op die manier ontstaat er een verdieping van de inhoudelijke discussies en kunnen keuzes gemaakt worden in relatie tot de beschikbare financiële middelen.

Speelgoed dat gewoon heel leuk is om mee te spelen, maar dat ook prikkelt om steeds meer te ontdekken. Voor de oudere kinderen zijn er geavanceerde technische spellen, waarmee vooral het programmeren wordt aangeleerd.
Kunstwerk! organiseerde in 2020 digitale speelmiddagen in de vestigingen Westervoort, Duiven en Zevenaar. Kinderen van verschillende leeftijden hebben hieraan deelgenomen. Er waren professionele begeleiders aanwezig die de kinderen op weg hebben geholpen.

Ook zijn er diverse workshops digitale vaardigheden gehouden op de basisscholen in de Liemers. Met Kunststofshop/de Rekenwinkel, Primair Onderwijs, Candea College en Liemers College hebben we diverse lesprogramma's ontwikkeld voor alle leeftijdsgroepen die een belangrijke bijdrage leveren aan het ontwikkelen van de (digitale) geletterdheid en digitale vaardigheden.

Liemers Museum

2020, het jaar van verhuizen! Kantoren, depot en presentatie verhuisden van De Pelikaan en de Kerkstraat naar de Turmac Cultuurfabriek. Het museum beschikt hier over een depot en werkruimtes die aan museale eisen voldoen. Aan de inrichting van de museumpresentatie wordt gewerkt. In de zomer van 2021 willen we de eerste bezoekers in het vernieuwde museum ontvangen.

Taken van het Liemers Museum

- Behoud en beheer van de historische collectie van en voor de regio;
- Werken aan een vaste presentatie;
- Specialisatie op het gebied van Erfgoededucatie en ontwikkeling van Kunsteducatie;
- Organiseren van exposities en activiteiten en deelname aan gezamenlijke projecten voor de Liemers;
- Historisch kenniscentrum en het verbinden van het historisch veld.

Toch (beperkt) publieksaanbod

- De Schatkamer van de Liemers: serie vlogs voor zichtbaarheid bij het publiek.

- De expositie Flying Officer Mervin Wheatley: op fotoverkenning voor vrijheid, was met onderbrekingen te bezoeken van 13 maart tot 10 oktober 2020.

- De Liemers in Beeld: afgelopen jaar aangevuld met foto's uit de oorlog en met materiaal over tradities. Fotowedstrijd met als thema Corona in uw eigen omgeving en er zijn plannen voor een reizende expositie.
- Het scholenproject Feest! ging door in aangepaste vorm. Het werd een reizende expositie met lesmateriaal over tradities in de Liemers, gericht op leerlingen van groep 1 tot en met 8. Een tweede (aangepaste) versie is bedoeld voor zorginstellingen.

- Betrokken bij de ontwikkeling van de app Baken in Zevenaar, waarmee kinderen een interactieve zoektocht afleggen door Zevenaar in de middeleeuwen.
- Betrokken bij het project om te komen tot een Liemerse jeugdvlag.
- Belevingskunstobject Perplexion: voor scholen en individuele bezoekers van kunstenaar Edith Elshof, samen met het museum.

Scan de QR-code en neem een kijkje in ons gloednieuwe depot van het Liemers Museum.

Raad van toezicht en Organisatie

Koningin Máxima neemt de eerste Zin in Zevenaar cadeaukaart in ontvangst

Raad van toezicht

Aandachtspunten

- Turmac Cultuurfabriek, beheersstichting en Horeca Hal12.
  Het Liemers Museum is verhuisd, de horeca ging voorzichtig van start, de opening moest helaas worden uitgesteld.
- Bezuiniging Volksuniversiteit: scenario's om volwassenen educatie voor toekomst te borgen.
  Kunstwerk! beschouwt volwassenen educatie als één van de kerntaken.
- Werving twee rvt-leden.
  Met versterking op financieel en cultureel vlak is de raad van toezicht op volle sterkte.
- Corona: impact op financiën, programmering en personeel
  Goede samenwerking en financiële steun gemeenten, steun van bibliotheek- en theaterbezoekers. Aangepaste programmering (toch veel niet doorgegaan). Er is intensief contact onderhouden met medewerkers en vrijwilligers.

Conclusie: het zijn moeilijke tijden. De raad van toezicht houdt actief toezicht en is beschikbaar als klankbord. Open houding ook naar derden.

Samenstelling per 31-12-2020

- Ben van Moerkerk - voorzitter, externe betrekkingen
- Dorothea van der Velden - secretaris, governance/lokale politiek
- Koen Klaasen - juridisch/arbeidsrecht
- Ronald Stougie - financiën/bedrijfsvoering
- Luuk van Geffen - cultuur/sociaal domein

De raad van toezicht volgt de Governance Code Cultuur.

De raad van toezicht heeft waardering voor de wijze waarop de directeur-bestuurder, alle medewerkers en ook zeker de vrijwilligers in coronatijd de verbinding met Kunstwerk! en elkaar in stand hebben gehouden. Ze hebben hun creativiteit ingezet en blijven erop gericht om Kunstwerk! zichtbaar te maken en houden in de Liemers.

Marketing

Het marketingteam bracht ook in 2020 al het moois van Kunstwerk! onder de aandacht bij de juiste doelgroepen. Met een vaste redactieruimte in de huis-aan-huiskranten, een column en redactieruimte in DLHG Courant en twee cultuurkranten, informeerden we de inwoners in de Liemers op papier. Daarnaast maakten we optimaal gebruik van de sociale media en zetten we online advertenties in.

In 2020 stond wederom een gecombineerde brochure voor zowel educatie als het theater op de planning. Hiervoor in de plaats zijn enkele maandagenda's verschenen.

Het marketingteam heeft geanticipeerd op de crisis: persafspraken zijn waar mogelijk herzien om zo flexibeler inzetbaar te zijn. Het publiek ervaarde alle online mogelijkheden in tijden van corona en de creatieve wijze waarop Kunstwerk! hiermee omging.

Bovendien is er speciaal ingezet op persoonlijk contact, door bijvoorbeeld een belronde met vaste klanten en een handgeschreven kaartje aan verschillende partijen. Kunstwerk! is ondanks alles creatiever en flexibeler dan ooit.

Personeel

Het medewerkersbestand zit op 279: een consistent personeelsbestand. De nieuwe gezamenlijke CAO Bibliotheek/Kunsteducatie is van belang, want nu werken we met vier CAO's. In 2021 zou deze gereed moeten zijn, samen met een nieuw functiewaarderingssysteem. Hiermee ontstaat er een gelijkwaardige rechtspositie.

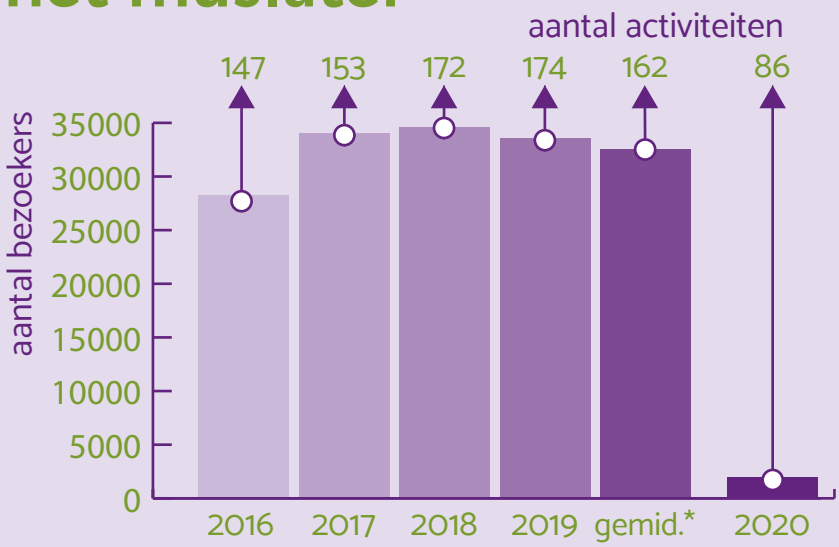

Online medewerkersbijeenkomst

Kunstwerk! in cijfers

terugblik 2020

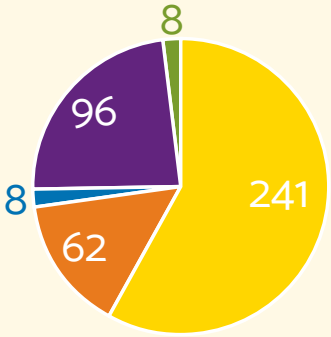
In de cijfers zijn de effecten van de corona-maatregelen duidelijk, op vrijwel alle onderdelen. Dit geldt voor met name de activiteiten in het theater, zoals verhuringen, theaterprogrammering en eigen producties. Over het algemeen gaat het om alle groepslessen en publieksactiviteiten. Positieve uitschieters zijn de muziekprojecten op de basisscholen en bij de bibliotheek is er een sterke toename van uitleen van e-books. De educatieve museumprojecten hebben ook redelijk doorgang kunnen vinden, de lage bezoekersaantallen komen door de verhuizing van het museum. We hopen in 2021 weer op een normaal niveau te zitten.

het musiater

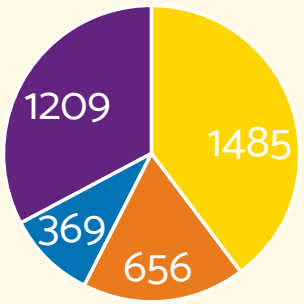

muziekschool

Totaal aantal reguliere lessen
-> **415** (gemiddeld* 665)

Totaal aantal schoolprojecten/ CMK/muziekimpuls etc.
-> **3719** (gemiddeld* 2925)

- Zevenaar
- Duiven
- Westervoort
- Montferland
- Overig

Totaal aantal cursussen
-> **197** (gemiddeld* 383)

Totaal aantal examens
-> **30** (gemiddeld* 49)

In 2020 zijn (voor zover mogelijk) muzieklessen, workshops en cursussen gegeven door de enthousiaste docenten van de muziek-school. Zowel instrumentaal als vocaal, individueel en in groepen konden leerlingen en cursisten zich bekwamen in de activiteit van hun keuze.

de bibliotheek

aantal leden	bezit	uitleningen excl. e-books	uitleningen dBos
14.622	**77.062**	**161.416**	**32.358**
17.880	117.051	356.025	62.486

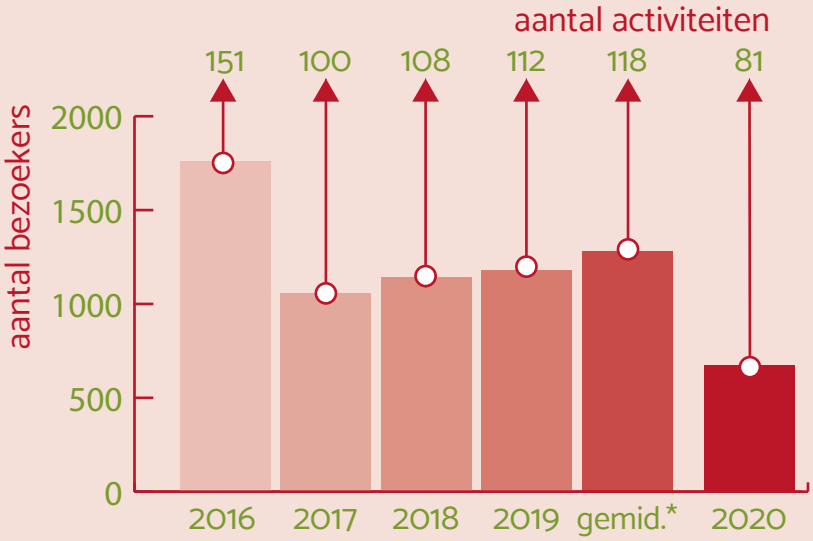
liemers museum

Vanaf oktober 2019 is het Liemers Museum gesloten voor publiek.

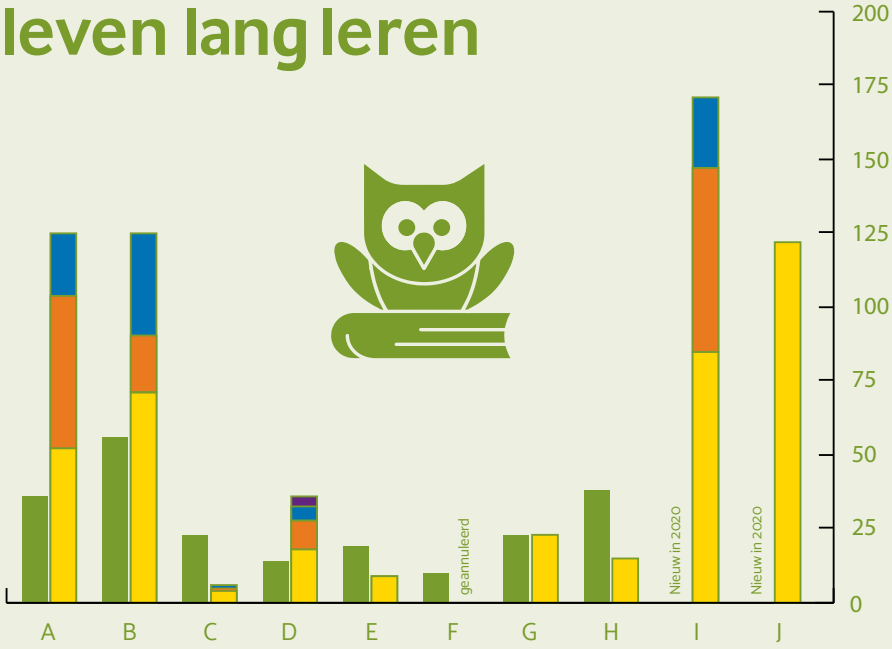
Op de achtergrond gingen de schoolactiviteiten zoveel mogelijk door en verschenen er **tien** nieuwe vlogs van de Schatkamer van de Liemers. Er zijn ongeveer **35** vragen van externen (particulieren, onderzoekers, gemeenten, media) beantwoord. De onderwerpen zijn divers: van Peter Stuyvesant Archief tot Liemerse woonhuizen, van archeologische vondsten tot de Tweede Wereldoorlog.

Leuk om te weten:
voor de verhuizing van het museum zijn maar liefst **91.375** objecten verplaatst naar het nieuwe depot!

volwassenen educatie

leven lang leren

Zevenaar
Duiven
Westervoort
Montferland
Gemiddelde over 2018-2019

A Zomerschool
B Belastingaangifte invulhulp i.s.m. STMR
C Klik & Tik
D Windows 10 voor beginners
E Write for Rights schrijfmarathon
F Koken binnen je budget
G Training vrijwilligers
H Deelnemers Taalpunt bijeenkomsten (wekelijks)
In Duiven en Westervoort wordt het Taalpunt gefaciliteerd door Kunstwerk! de Bibliotheek, Stichting Mikado draagt zorg voor de uitvoering.
I Telefonische hulpdienst online diensten (nieuw 2020)
J Financieel Trefpunt (nieuw 2020)

uitleningen dBos VO

2.527

840
(gemiddelde over 2017-2019)

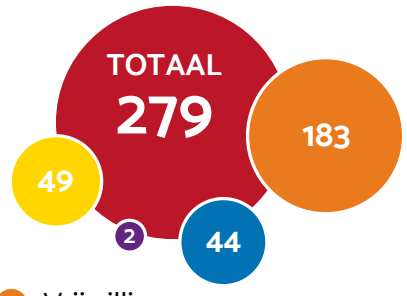
uitleningen e-books

18.868 **<- 2020**

12.061 <- gemiddeld*

medewerkers kunstwerk! per 31-12

Vrijwilliger
Met dienstverband (25,8 fte)
Via sociale regeling
ZZP'ers

* gemiddelde over 2016-2019

Gemeente Zevenaar

Voor wat betreft Zevenaar zijn alle onderdelen verhuisd naar de Turmac Cultuurfabriek. De cursuslokalen zijn ingericht en we zijn trots op het nieuwe museumdepot. We verwachten in 2021 ook de presentatieruimte van het Liemers Museum klaar te hebben.

In januari genoten we van een groots concert van de gitarist Paco Peña in de Cultuurhal. De komende jaren zoeken we steeds meer naar de meerwaarde binnen Kunstwerk! en met alle andere partners in de cultuurfabriek, maar ook zeker daar buiten. De ontwikkelkracht zal voelbaar zijn binnen ons gehele werkgebied. De Turmac Cultuurfabriek wordt hét culturele ontwikkelcentrum van de Liemers!

Het Musiater

Na een succesvol 2019 hadden we een vliegende start in 2020: de agenda stond voller dan hij ooit had gestaan. We bruisten van de voorstellingen van lokale toneelverenigingen, dansscholen, koren, muziekverenigingen en scholen. En natuurlijk stond er een breed aanbod klaar voor jong en oud aan professionele voorstellingen. Samen met de inzet van onze sponsoren en vrijwilligers beloofde het een mooi jaar te worden. Tot we half maart de deuren moesten sluiten. Geen voorstellingen, geen activiteiten: het was moeilijk te accepteren. Maar wat kon wel? Door de 1,5 metersamenleving was er een enorme behoefte aan grote ruimtes. Wij hebben onze ruimtes ter beschikking gesteld aan diverse scholen, koren, muziekonderwijs etc. zodat zij konden doorgaan. We zijn aan de slag gegaan

met livestreams voor bedrijven en instellingen. Tevens hebben we onze tijd nuttig besteed aan onderhoud en dachten we na over de tijd nà corona.
Er zijn tafeltjes gemaakt om aan de theaterstoelen te bevestigen, zodat onze gasten een drankje en hapje mee de zaal in konden nemen. We hebben promofilmpjes gemaakt van de mogelijkheden binnen Het Musiater, zoals dineren op toneel, kinderfeestjes, bruiloften, talkshows, vergaderen etc.
Ondanks alle coronamaatregelen hebben we er het beste van gemaakt. Dat resulteerde in bijna 10.000 bezoekers verdeeld over 86 activiteiten. Vooruitkijkend naar 2021... we zijn klaar om onze gasten te verwelkomen in het mooiste theater van de regio!

Muziekschool

In 2020 heeft Kunstwerk! voor het tweede jaar op rij op alle scholen muziekles gegeven. Dit is een mooie stap richting onze doelstelling om muzieklessen een structurele plek te geven binnen het basisonderwijs. De lessen werden bekostigd vanuit subsidiegelden van de gemeente Zevenaar, Cultuureducatie met Kwaliteit, Muziekimpuls, activiteitengelden van Het Element en eigen budget van scholen. Om de muzieklessen te borgen voor de toekomst, is eind 2020 de spaarkaart Zin in Zevenaar gelanceerd. Een samenwerking tussen de centrumondernemers van Zevenaar, Kunstwerk! en

Méér Muziek in de Klas. Wanneer je met deze kaart bij aangesloten ondernemers betaalt, gaat 2% van het bedrag naar structureel muziekonderwijs in de Liemers. De eerste kaart is overhandigd aan erevoorzitter koningin Máxima van Meer Muziek in de Klas.
De lockdown was een grote uitdaging voor het basisonderwijs. Onze docenten hebben filmpjes gemaakt, zodat muziekles voor het thuisonderwijs beschikbaar was. Via de website was dit lesmateriaal voor alle scholen toegankelijk. Reguliere muzieklessen en voorspeelavonden zijn door de muziekschooldocenten online gegeven. Dit ging veelal via een live-verbinding. Bijkomend voordeel is dat de lockdown als katalysator werkt om onze doelstellingen op digitaal gebied te bewerkstelligen. Wij zijn noodgedwongen uit onze comfortzone gestapt en vaardiger geworden op digitaal gebied. Iets wat we in de toekomst zeker zullen inzetten.

de Bibliotheek

De kerntaak van de bibliotheek is het bevorderen van de persoonlijke ontwikkeling. Zelfsturende burgers zijn in hoge mate afhankelijk van hun vaardigheden om zelf informatie te verwerven, te begrijpen en er vervolgens naar te handelen. De bibliotheek voorziet mensen in kennis en vaardigheden op het gebied van lezen, 21-eeuwse vaardigheden, digitale media en cultuur, maar ook thema's als werk, zorg en gezondheid horen thuis in onze moderne bibliotheek.

Voortgezet onderwijs 12-18 jaar Kunstwerk!

De bibliotheek werkt samen met het Liemers College en de Gemeente Montferland op het gebied van lezen en mediawijsheid. Door de samenwerking zijn er fysieke collecties op de locaties en activiteiten in vier deelplannen: lezen onderbouw (alle niveaus), lezen bovenbouw vmbo-mavo, informatievaardigheden havo en vwo en mediawijsheid. Tevens zijn alle leerlingen lid van de bibliotheek en kunnen ze gebruik maken van de collectie van de bibliotheken door middel van het reserveren van boeken.

Tijdens de Zomerschool in Zevenaar en Lobith hebben basisschoolleerlingen op taalgebied extra geoefend binnen het thema Vrijheid. In coronatijd was hier extra belangstelling voor en zijn er meer kinderen bereikt dan in de voorgaande jaren. De afspraken voor belastinghulpverlening in maart en april zijn verzet naar het tweede kwartaal. Dit jaar zijn veel meer klanten geholpen. Het Financieel Trefpunt is van start gegaan i.s.m. Sociaal Raadswerk en de Formulierenbrigade van Caleidoz. In 2020 werd het extra zichtbaar dat mensen digitaal vaardig moeten zijn en daarom werd een hulplijn hiervoor opgezet. Deze is druk bezocht met vragen over e-books, luisterboeken, vragen over inloggen op websites, ondersteuning bij het gebruik van de corona-app en om kinderen te ondersteunen bij digitaal onderwijs.

Educatie

Het Liemers Museum, volwassenen educatie, de bibliotheek en muziekschool/theater hebben i.s.m. het Cultuurpunt Het Element hun krachten gebundeld voor een nieuw product- en dienstenaanbod. Dit aanbod komt ten goede aan de inwoners van de Liemers en er zijn specifieke programma's opgezet voor het onderwijs.

We hebben veel gesprekken gevoerd met culturele en maatschappelijke partners. Hierdoor heeft Kunstwerk! meer samenwerkingsrelaties opgebouwd in de regio. Als we het culturele klimaat in de toekomst verder willen vormgeven en versterken, dan is het nodig om deze relaties te verduurzamen. In de verbinding zit de kracht en daar blijven we steeds naar op zoek.

We krijgen te maken met vraagstukken als het vergroten van de maatschappelijke relevantie van kunstbeoefening, het voorbereiden van kinderen op de maatschappij van morgen, het terugdringen van laaggeletterdheid, het bestrijden van ernstige vormen van eenzaamheid bij ouderen en het versterken van de participatie en preventieve gezondheidszorg. Dit zijn complexe vraagstukken, die we alleen kunnen aangaan door structurele samenwerking met organisaties in de regio.

Gemeente Duiven

In de Ogtent hebben we ons mobiele LAB12 gepresenteerd. We zijn bezig met het vormgeven van het bibliotheekbeleid en geven op alle basisscholen muziekles. Ook in Duiven is de afhaalbibliotheek zeer succesvol en werken we aan de versterking van muziek, bibliotheekwerk en cultureel erfgoed in relatie tot het sociaal domein: voor iedereen bereikbaar!

Muziekschool

In 2020 hebben alle groepen 4 AMV gevolgd van een docent van Kunstwerk!. Deze lessen zijn gefinancierd vanuit de combinatiefuncties van de gemeente. Wij hebben de wens nóg intensiever samen te werken met de basisscholen. In een aantal gevallen gebeurt dit al. De Toermalijn in Duiven biedt ieder kind muzieklessen aan. Ditzelfde geldt voor de Joannesschool in Groessen, waar jaarlijks naar een basisschoolbrede voorstelling wordt toegewerkt. Deze is dit jaar opgenomen zodat ouders de opname thuis konden bekijken. Op basisschool Bernadette in Loo wordt intensief samengewerkt met muziekvereniging Excelsior.
Via Sjors Creatief was er veel belangstelling voor proeflessen en het Duivense popkoor Re:choir heeft met de komst van Juliëtte Damen een nieuwe dirigent gekregen.

de Bibliotheek

421 leerlingen hebben tijdens de Nationale Voorleesdagen geluisterd naar het verhaal van Moppereend.
11 groepen waren op bezoek in de bibliotheek en 8 groepen werden op hun eigen locatie bezocht.
In de Kinderboekenweek brachten Charlotte Dematons, Ineke Kraijo en Yvonne Jagtenberg een bezoek aan Het Klokhuis, Wereldwijzer en Groene Ring Noord.

Bij de Zomerschool hebben basisschoolleerlingen binnen het thema Vrijheid op een speelse en interactieve manier gewerkt aan hun taalniveau. Zeker door de coronatijd was hier veel belangstelling voor. De telefonische digitale hulpdienst werd opgezet voor vragen over e-books, luisterboeken, websites, de werking van de corona-app en voor ondersteuning van kinderen bij digitaal onderwijs. De belastinginvulhulp i.s.m. Sociaal Raadswerk is dit jaar voor het eerst ook in Duiven aangeboden.

Yvonne Jagtenberg bij Groene Ring Noord

Liemers Museum

Naast de museumtaken en -activiteiten heeft het museum in Duiven, vaak in samenwerking met organisaties, bijgedragen aan:

- De Limes in Nederland
- Toeristisch platform
- Contacten over oorlogskaart Duiven
- Kunst in het gemeentehuis
- Artikelen in de Liemers Helemaal Goed Courant. Deze gaan over objecten uit het depot van het Liemers Museum.
- Duivense deel van De Liemers in Beeld. Samen met de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo is een begin gemaakt met het vullen van het Duivense deel van de beeldbank.
- Op verzoek van Integrale Kindcentra Innerwaard en Kinderopvang Zonnekinderen is samen met het Candea College en de Combinatiefunctionaris Cultuur van Duiven de online escaperoom Lodewijk in de Liemers ontwikkeld. Zonder externe contacten werd het Liemers erfgoed in de klas gebracht.

Gemeente Westervoort

We zijn blij dat we ook in Westervoort muzieklessen mogen aanbieden in het kader van Méér Muziek in de Klas de Liemers. Hiermee heeft Westervoort invulling gegeven aan het Muziekakkoord van 2018. Dit werd ook nog eens onderstreept binnen de gemeenteraad.
Vanuit de bibliotheek hebben we ook de bibliotheekafhaalservice opgezet. Hier werd enthousiast gebruik van gemaakt. Met de prachtige bibliotheekvestiging, de activiteiten op de scholen en samenwerkingsverbanden, blijven we inzetten op leesbevordering en het vergroten van taalvaardigheid.

de Bibliotheek

288 leerlingen hebben tijdens de Nationale Voorleesdagen het verhaal van Moppereend gehoord. Daarvoor bezochten medewerkers van Kunstwerk! 15 locaties.
Rian Visser heeft tijdens de Kinderboekenweek een bezoek gebracht aan Het Ravelijn.
Er werden 144 brieven gestuurd naar jonge ouders voor het ophalen van het BoekStartkoffertje, waarvan 59 ouders gebruik maakten.

Tijdens de Zomerschool hebben de basisschoolleerlingen binnen het thema Vrijheid gewerkt aan hun taalniveau. Zeker in coronatijd was hier veel belangstelling voor en zijn er meer kinderen bereikt dan in de voorgaande jaren. De belastinginvulhulp voor de inkomstenbelasting i.s.m. het Sociaal Raadswerk is op een later tijdstip in het jaar georganiseerd, nadat eerst voor alle klanten verlenging was aangevraagd. In 2020 werd de urgentie van digitale vaardigheid erg duidelijk en daarom werd een hulplijn opgezet. Deze hulplijn is druk bezocht met vragen over e-books, luisterboeken, vragen over inloggen op websites, ondersteuning bij het gebruik van de corona-app en om kinderen te ondersteunen bij digitaal onderwijs.

Muziekschool

Mede door gemeentegelden is het mogelijk geweest op alle scholen muziekles te geven. Vooral de cursus Soundtrap, waarbij kinderen digitaal muziek produceren, is populair. Kunstwerk! heeft hiervoor extra apparatuur aangeschaft. Het Ravelijn had de primeur om deze te mogen gebruiken.

Liemers Museum

Naast de vaste museale taken heeft het Liemers Museum in Westervoort, vaak in samenwerking met Westervoortse organisaties, bijgedragen aan:

- advisering van de Historische Kring Westervoort over educatie rond het thema Tweede Wereldoorlog.
- het Westervoortse aandeel van De Liemers in Beeld. De Historische Kring Westervoort is daar voortvarend mee aan de slag gegaan.
- het artikel Fort Geldersoord in Westervoort in de Liemers Helemaal Goed Courant. Dit artikel over het landschapspark bij De Schans verscheen in de serie “Schatkamer van de Liemers”.

de Liemers helemaal goed!

Gemeente Montferland

Voor de gemeente Montferland geven we invulling aan de vastgestelde muziekvisie. Op alle basisscholen geven we muziekles en samen met de scholen hebben we naar de mogelijkheden gekeken. De muzieklessen in de vrije tijd hebben we grotendeels online aangeboden. De samenwerking met muziekvereniging De Club en Basisschool De Ontdekking is een mooi voorbeeld van hoe we elkaar kunnen versterken. Tevens hebben we een partnerschap met Muziekschool Oost-Gelderland en de cultuurcoördinator. Zo werken we samen aan cultuureducatie en de doorstroming van binnenschools naar buitenschools.

Muziekschool

In Didam, Nieuw-Dijk en Loil is het voor het tweede jaar op rij gelukt om alle basisschoolleerlingen muzieklessen aan te bieden. Op alle Didamse basisscholen wordt aan groep 1 t/m 8 les gegeven door de bevlogen docenten van Kunstwerk!. Dit alles ondanks het aflopen van enkele landelijke regelingen. Combinatiefuncties vanuit de gemeente en eigen budget van scholen zorgden ervoor dat alle kinderen muzieklessen konden blijven volgen.

Op De Ontdekking krijgt iedereen in de onderbouw muziek. Vanaf de middenbouw wordt muziek een keuze. Leerlingen kunnen zich richten op instrumenten, zoals slagwerk, viool of trompet, door twee keer in de week lessen te volgen. Voor de hoogste klassen is er een popband en een schoolkoor. Deze nieuwe vormen van muziekonderwijs ontstaan door een goede samenwerking tussen scholen en Kunstwerk!. Deze doorlopende leerlijn blijft hierdoor volop in ontwikkeling.
Het jaarlijkse kerstconcert van de muziekschoolleerlingen was dit jaar online. De leerlingen hadden de unieke ervaring dit in een mooie ambiance op het podium van Het Musiater op te nemen. Het voordeel is dat je zo'n opname kunt delen en bewaren.

Liemers Museum

Naast de vaste museale taken heeft het museum aan de volgende zaken bijgedragen:

- Stimuleren van het aanhaken van de Oudheidkundige Vereniging Didam en Heemkundekring Bergh aan De Liemers in Beeld. Hierdoor zijn beelden uit heel de Liemers te zien op de beeldbank.
- Vanwege het Liemerse karakter van Montferland zijn enkele artikelen in De Liemers Helemaal Goed Courant gepubliceerd, gebaseerd op objecten uit het depot van het Liemers Museum.
- Ondersteunen van Bestuur van het Stadsmuseum Bergh in de vorm van geven van feedback en functioneren als klankbord.
- Collectiebeheer op de vaste presentatie van Stadsmuseum Bergh.
- Voeren van bruikleenverkeer voor de wisselexpositie in het Stadsmuseum Bergh.
- Plaatsen van objecten uit de Stichting Collectie Liemers Museum in zowel de vaste presentatie als bij wisselexposities.
- Medewerking aan de ontwikkeling van de expositie 'Echo van de Middeleeuwen, Friedrich Wilhelm Mengelberg, zijn leven, werk en zijn tijd' in Stadsmuseum Bergh.

Foto's van de tentoonstelling in de Pancratiuskerk

Vooruitblik

Wat hebben we geleerd van de coronacrisis? Deze crisis heeft ons in vele opzichten ook een stap voorwaarts in de tijd gezet. Het online vergaderen is niet meer weg te denken. Ook het online lesgeven is voor de toekomst een goed alternatief als het even niet mogelijk is een fysieke les te geven. We kunnen livestreamen en een groter publiek bereiken. Kortom, we hebben veel geleerd.

Tegelijkertijd heeft het ook duidelijk gemaakt dat voor veel mensen de digitale wereld nog onontgonnen terrein is. De aanpak van (digitale) laaggeletterdheid heeft grote prioriteit. Want de kloof wordt alleen maar groter als we niet inzetten op digitalisering en de verdere technologische ontwikkelingen. Maar natuurlijk verlangen we naar de vele ontmoetingsmomenten bij theatervoorstellingen, het gezamenlijk muziek maken, het museumbezoek, het organiseren van evenementen en de schoolbezoeken met boeken, muziek, erfgoed, dans, etcetera. Kunst en cultuur zijn van groot belang. Deze periode heeft ons ook geleerd dat we om kunnen gaan met tegenslagen, dat vaste waarden niet meer zo vast zijn en dat we creatief zijn. Onze weerbaarheid hebben we vergroot. Kunstwerk! zal met al haar activiteiten, kennis en ervaring hét netwerk blijven dat werkt aan verbinding.

Cultuureducatie is van essentieel belang om jezelf te ontplooien. De maatschappij heeft baat bij creatievelingen en omdenkers. Dit komt de innovatie en de economie ten goede. We geven verder vorm aan ons en jouw Kunstwerk!, samen met al onze stakeholders, de gemeenten, welzijnsorganisatie, scholen, ondernemers, sponsors en het culturele veld. Dat we van meerwaarde zijn, is duidelijk, zelfs in een jaar waarin niet alles mogelijk was. Kunstwerk! heeft zich weten te handhaven en is een flexibele organisatie met vaste waarden. Voor alle inwoners van de Liemers, van jong tot oud!

Colofon

Teksten
Kunstwerk!

Redactie
Babette van Weelden

Concept & realisatie
Bureau de Clou

Fotografie
Kunstwerk!
Bas van Spankeren
Boudewijn van de Velde
Corbino
Edith Elshof
Hans Hegman
Marc de Groot
Rob Wolvenne
Set Vexy
Studio Loerijzer
Stephanie van Vuuren

de Liemers helemaal goed!

Scan de QR-code
en bekijk de overhandiging van
de eerste Zin in Zevenaar
cadeaukaart aan Koningin Máxima

kunstwerk!

het musiater
de bibliotheek
liemers museum
muziekschool
educatie

Tel.: 085 040 99 71
Email: info@liemerskunstwerk.nl
www.liemerskunstwerk.nl